

Warszawa, 16-10-2024 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

V.564.1.2024.ŁK

Pan Tomasz Siemoniak

Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

via ePUAP

Szanowny Panie Ministrze,

w ciągu ostatnich tygodni, moi współpracownicy prowadzili korespondencję z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych i Administracji, dotyczącą potencjalnych zmian w art. 49 i art. 49a Kodeksu postępowania administracyjnego (przepisy umożliwiające zastąpienie indywidualnych doręczeń w toku postępowania administracyjnego publicznymi ogłoszeniami). Motywem podjęcia tej korespondencji była wątpliwość, czy w dobie skokowego rozwoju technologii informatycznych i postępującej informatyzacji działalności administracji publicznej zasadne jest utrzymywanie w obecnej formie instytucji, mającej swój rodowód jeszcze w latach 80-tych XX wieku i nadal opierającej się w praktyce na „wywieszeniu” papierowego obwieszczenia na tablicy informacyjnej urzędu obsługującego organ administracji, uzupełnianego publikacjami na stronach podmiotowych Biuletynu Informacji Publicznej.

Z przedstawionego przez Departament Prawny Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji stanowiska (opartego także na konsultacji problemu z Ministerstwem Rozwoju i Technologii oraz Ministerstwem Infrastruktury) wynika, że nie dostrzega on potrzeby sugerowanych zmian prawnych. Jakkolwiek akceptuję argumentację, że zastąpienie obwieszczeń doręczeniami elektronicznymi mogłoby prowadzić do zniweczenia jednego z celów omawianych regulacji, jakim jest „zwolnienie” organu z dokonywania przedłużających postępowanie czynności materialno-technicznych przy

uczestnictwie w postępowaniu setek, a nawet tysięcy stron, to z generalną przedstawioną mi konkluzją o „braku uzasadnienia” dla zmian, nie mogę się zgodzić.

Instytucja doręczenia jest na gruncie przepisów regulujących proces administracyjny uznawana za urzeczywistniającą zasadę czynnego udziału strony w postępowaniu, jako że umożliwia zapoznanie się z czynnościami organu i innych uczestników postępowania albo uczestniczenie w tych czynnościach¹. W tym kontekście, regulacji art. 49 i art. 49a Kodeksu postępowania administracyjnego, pozwalających na odstąpienie przez organ do dokonywania doręczeń niektórym (poza inicjatorem postępowania i adresatem decyzji organu²) stronom postępowania i zastąpienie ich publicznymi ogłoszeniami, nie sposób określić inaczej jak ograniczających uprawnienia procesowe niektórych stron postępowania.

Ograniczenie to, obok uzasadnienia w postaci konieczności realizacji innych chronionych prawem wartości (tu: szybkości postępowania), pozostawać musi w odpowiedniej proporcji do celu. O ile w latach 80-tych XX wieku (wprowadzenie publicznych ogłoszeń w art. 49 Kodeksu), ograniczenie się przez organ do obwieszczenia w formie fizycznego „wywieszenia” ogłoszeń można było uznać za środek proporcjonalny, o tyle w trzeciej dekadzie XXI wieku - już niekoniecznie. W dobie informatyzacji działalności administracji publicznej i powszechnego dostępu do technologii informatycznych, poza innymi stosowanymi formami ogłoszeń, minimalnym standardem powinno być obligatoryjne³ ogłaszanie na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej (optymalnie – na wydzielonej podstronie) wraz zapewnieniem wszystkim zainteresowanym dostępu narzędzia teleinformatycznego („newsletter”) służącego powiadamianiu o nowej publikacji na stronach BIP.

¹ Por. m.in. A. Wróbel [w:] M. Jaśkowska, M. Wilbrandt-Gotowicz, A. Wróbel, Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz aktualizowany, LEX/el. 2024, art. 39.

² Por. m.in. postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z 6 lutego 2018 r., sygn. II OPP 47/17, opubl. CBOSA.

³ obecnie – zastrzeżeniem przepisów szczególnych – na gruncie art. 49 § 1 Kodeksu, publikacja na stronach Biuletynu Informacji Publicznej formalnie pozostaje jedynie możliwością.

Mając to na względzie, w oparciu o art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1264), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o polecenie podjęcia prac nad dostosowaniem obecnej treści art. 49 i art. 49a Kodeksu postępowania administracyjnego do aktualnych uwarunkowań społecznych i technologicznych. Będę zobowiązany za poinformowanie mnie o podjętej w tym przedmiocie decyzji.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

1. Pani Maria Małgorzata Janyska, Poseł na Sejm RP, Przewodnicząca Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych Sejmu RP;
2. Pan Bartłomiej Pejo, Poseł na Sejm RP, Przewodniczący Komisji Cyfryzacji, Innowacyjności i Nowoczesnych Technologii Sejmu RP;
3. Pan Zygmunt Frankiewicz, Senator RP, Przewodniczący Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej Senatu RP.